

08.09.2023

8 клас

Українська мова

Стрембицька Л.А.

Лексикологія і фразеологія (повторення)

Мета: формувати ключові компетентності:

- Уміння вчитися- самоорганізовуватися до навчальної діяльності;
- Інформаційну – навчити учнів використовувати схеми як джерело інформації.

Формувати предметні компетентності та компетенції шляхом виконання навчально – пізнавальних і практично зорієнтованих завдань відповідно до змістових ліній.

Загальновживана лексика (широкого вжитку)	Спеціальна лексика (обмеженого вжитку)
Речі побуту, повсякденного життя	Діалектизми (вживаються)

	жителями певної місцевості) : газда, вуйко
Явища природи, почуття, дії тощо	Терміни, професіоналізми (вживаються людьми певних професій): параграф, молекула
Процеси трудової, суспільної діяльності людей	Жаргонізми (вживаються представниками певних соціальних груп) : шпора, пара
Морально – етичні поняття	Арготизми (вживаються представниками кримінального класу): малина, хаза

Групи стилістично забарвлених слів

Назва групи	Стиль, у якому вживаємо слова	Приклади
Наукова лексика	Науковий	Доданок, радіус
Офіційно-ділова лексика	Офіційно-діловий	Інструкція, ініціювати
Суспільно-політична лексика	Публіцистичний	Парламентар, демократія, загальнодержавний
Розмовна лексика	Розмовний, художній	Мобіла, шкандибати

Прочитайте і запишіть слова в зошити, розподіливши їх 4 колонки: діалектизми, професіоналізми, архаїзми та неологізми. Аргументуйте ваш поділ.

Акордеон, шолом, палітра, тостер, кольчуга, тріо, щит, штрек, меч, маркшейдер, рогач, кардіограма, веретено, відмінок, планшет, клуня, полонина, мікрохвильова піч, айфон, газд

Поясніть, які з поданих слів є власне українськими, які — запозиченими. До якого словника слід звернутися, щоб з'ясувати їхнє походження та значення?

Лелека, веселка, дискотека, крос.

Завдання 1. Доберіть й запишіть до слів синоніми українського походження.

Бібліотека, фонтан, ін'єкція, голкіпер, лауреат, премія, лінгвістика.

Довідка: книгозбірня, водограй, укол, мовознавство, переможець, нагорода, воротар.

Завдання 2

Синоніми слід правильно використовувати в мовленні. Які з наведених синонімів не буде вживати ввічлива людина?

Спить, спочиває, дрихне.

Помер, дуба дав, спочив навіки.

Смердить, воняє, має неприємний запах.

Б'є, дубасить.

Завдання 3. Я редактор.

Лексичні помилки – це помилки у слововживанні, які полягають у неправильному виборі слова, недоречному вживанні просторічних слів (відик, велик), слів у невластивому їм значенні: вірна (замість правильна) відповідь; відіграє (замість має) значення.

До лексичних помилок належать уживання русизмів: остановка (замість зупинка), больниця (замість лікарня), столова, дівушка; а також жаргонізми (кльовий, бакси, прикид).

Домашнє завдання.

Знайдіть речення, у якому неправильно вжито слово «приймати», відредагуйте його.

Юнаки приймають присягу на вірність Україні. (З газети)

На випадок загибелі сержанта, приймаю командування я. (О.Довженко)

Наталка приймає участь у змаганнях з тенісу. (З розмови)

Їв би очима, та душа не приймає. (Народна творчість)

Прошу прийняти рішення якнайшвидше. (Із заяви)

Роботи надіслати на вайбер 0977609152, на електронну пошту lesiastrembitska55@gmail.com, Хьюмен